

Brief I&W inzake gebruik Verordening 1107/2009 artikel 50.2

Aan mevrouw S. van Veldhoven
Staatssecretaris
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Geachte mevrouw Van Veldhoven,

Op 9 april 2018 hebben wij een verzoek om beleidsadvies ontvangen van uw ministerie over toepassing van artikel 50, tweede lid van de Verordening 1107/2009 als maatregel om niet-professioneel gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen buiten de landbouw te kunnen verbieden.

Professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is niet toegestaan behalve in uitzonderingssituaties (besluit 9 maart 2016, Staatscourant <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-112.html>). Voor een verbod op niet-professioneel gebruik heeft de Raad van State echter geoordeeld dat er geen rechtsgrondslag is in de WGB. De Raad van State heeft er tevens op gewezen dat inhoudelijk moet worden besloten over niet-professioneel gebruik, omdat er anders sprake is van niet-coherente besluitvorming (advies Raad van State 7 maart 2016, Staatscourant <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-17507.html>).

Er wordt door uw ministerie gewerkt aan (de voorbereiding van) een rechtsgrondslag in de wet, maar mogelijk zou toepassing van artikel 50.2 van 1107/2009 een minder ingrijpende maatregel zijn die de voorkeur heeft boven een wetswijziging. Uw ministerie stelde hierbij de volgende twee vragen:

1. Welke criteria hanteert het college voor toepassing van het artikel?
2. Concreet: Voor welke aspecten is nog nadere onderbouwing nodig voor een eventueel collegebesluit?

Daarbij werd opgemerkt dat aangezien de politieke aandacht zich richt op glyfosaathoudende onkruidbestrijdingsmiddelen de vragen zich op dit moment op deze middelen toespitsen.

Artikel 50 van Verordening 1107/2009 betreft de vergelijkende evaluatie van gewasbeschermingsmiddelen. Lid 1 wordt door het College toegepast wanneer wij een aanvraag evalueren voor een middel dat een werkzame stof bevat die is goedgekeurd als stof die in aanmerking komt om te worden vervangen. Lid 2 stelt dat de vergelijkende beoordeling zoals beschreven in lid 1 in uitzonderlijke gevallen ook kan worden toegepast op een middel dat geen stof bevat die in aanmerking komt om te worden vervangen, wanneer er voor dezelfde vorm van gebruik een niet-chemische bestrijdings- of preventiemethode bestaat en deze in de betrokken lidstaat algemeen wordt toegepast. Lid 2 wordt door het College niet toegepast en het College heeft hier dus ook geen criteria voor.

Uiteraard hebben wij uw vraag nog wel nader onderzocht en komen dan tot de volgende bevindingen.

Met opmerkingen 5.1.2.e WGB: Niet alleen herbiciden? 5.1.2.e WGB: nagevraagd bij 5.1.2.e WGB want was niet geheel duidelijk uit eerdere mails, het gaat hem voornamelijk om onkruidbestrijdingsmiddelen, dus heb ik de brief aangepast.

Met betrekking tot een algeheel 'verbod' van onkruidbestrijdingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik is artikel 50.2 niet toepasbaar, het betreft hier een vergelijkende evaluatie van specifieke middelen en niet alle herbiciden zijn probleemstoffen.

Met opmerkingen [S.1.2.e Wg]: S.1.2.e W klopt dit?

Momenteel vindt de herbeoordeling (renewal) van de glyfosaathoudende middelen plaats in Europa. Ook Nederland is beoordelend lidstaat van enkele van deze middelen. Wat betreft inzet van artikel 50.2 tijdens de herbeoordeling van de glyfosaathoudende onkruidbestrijdingsmiddelen met als doel niet-professioneel gebruik niet toe te laten willen wij het volgende meegeven. Glyfosaat is een werkzame stof die niet in aanmerking komt om te worden vervangen en er bestaan niet-chemische bestrijdings- of preventiemethoden voor het bestrijden van onkruid door zowel professionele als niet-professionele gebruikers. Tot zo ver voldoet de stof aan de voorwaarden van artikel 50.2. Lid 2 stelt echter ook dat lidstaten alleen in *uitzonderlijke gevallen* een vergelijkende evaluatie kunnen toepassen. De vraag in dit specifieke geval is dus of glyfosaat een uitzonderlijk geval betreft.

Met opmerkingen [S.1.2.e Wg] Hier zou ik inzoomen op rol Ctgb, dus drinkwater: is dat een probleem en zo ja hoe groot is dat dan? Is er een overschrijding van de KRW-norm (ik dacht dat daar de term "probleemstof" vandaan komt) dan is dat een zaak van I&W die de toelatinghouder om een ERP kan verzoeken

S.1.2.e W hoe zit dit?

Glyfosaat is bekend als een probleemstof voor de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater. Het Ctgb toetst of de drinkwatercriteria (**KRW-norm**) worden overschreden aan de hand van meetgegevens van acht drinkwaterinnamepunten. Voor de drinkwaterinnamepunten zijn er de afgelopen jaren overschrijdingen gemeten voor zowel glyfosaat als het glyfosaat metabool AMPA. We zien ook dat deze overschrijdingen de afgelopen jaren dalen. Bij overschrijdingen kan uw ministerie de toelatinghouder verzoeken om een emissiereductieplan op te stellen. Voor de helderheid, het College beoordeelt voor het oppervlakte water daarnaast ook de risico's voor het aquatisch milieu, hierbij worden geen overschrijdingen verwacht.

Met opmerkingen [S.1.2.e Wg] Klopt dit?

Met name het gebruik op verhardingen belast het oppervlaktewater en juist daarop zijn de afgelopen tijd diverse maatregelen ingezet voor zowel professionele gebruikers als niet-professionele gebruikers. Professioneel gebruik volgt de richtlijnen DOB (duurzaam onkruidbeheer). Het professioneel verbod buiten de landbouw op verhardingen geldt sinds maart 2016 en sinds november 2017 is er ook een verbod voor professioneel gebruik op onverhard terrein. Daarnaast wordt er gewerkt aan het terugbrengen van het gebruik door o.a. ProRail en de waterschappen. Ook voor het ontmoedigen van niet-professioneel gebruik zijn diverse niet-wettelijke maatregelen recentelijk gestart zoals de green deal particulier gebruik en diverse voorlichtingscampagnes. Deze maatregelen zijn nog niet geëvalueerd. Wij adviseren om eerst de evaluatie van deze maatregelen af te wachten om te zien of verdergaande maatregelen nodig zijn.

Zoals hierboven vermeld ziet het College voor glyfosaat wel overschrijdingen, maar we zien ook een daling van deze overschrijdingen mede als gevolg van de inzet van diverse maatregelen voor professioneel en niet-professionele gebruikers. We zien kortom geen uitzonderlijke situatie die inzet van 50.2 rechtvaardigen. Mocht u dit anders zien dan horen wij dat graag. Concreet zijn onze vragen: Is glyfosaat een groter probleem voor de belasting voor het oppervlakte water dan andere stoffen? En in hoeverre zijn die problemen op dit moment toe te schrijven aan niet-professioneel gebruik? Zou het ministerie ons hierover kunnen informeren zodat helderder wordt of hier sprake is van een uitzonderlijke situatie en over de proportionaliteit van een eventueel glyfosaatverbod voor niet-professionele gebruikers.

Tot slot in een email met nadere toelichting van uw ministerie d.d. 19-07 geeft u aan dat het College bij de herbeoordeling van glyfosaathoudende gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw rekening zou kunnen houden met hoofdstuk 6 van de Nota van Toelichting bij het besluit van 9 maart 2016 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-112.html>). Hier zijn wij het niet mee eens, omdat dit alternatieve maatregelen voor professioneel gebruik betreft (voorlichting in vakbladen, DOB, e.d.) die wij niet als argumentatie zouden kunnen gebruiken voor niet-professionele gebruikers. Ook uw suggestie om beperkingen te stellen aan de methode van toediening is voor ons moeilijk hanteerbaar, omdat wij dit alleen kunnen inperken indien er bij een bepaalde toedieningsmethode sprake is van een duidelijk risico voor mens, dier of milieu.

Conclusie: het College heeft meer cijfermatige informatie nodig en goede argumentatie vanuit I&W op basis waarvan het niet-professioneel gebruik van glyfosaathoudende middelen omschreven kan worden als 'uitzonderlijk geval' waarvoor art 50.2 ingezet zou kunnen worden teneinde dit niet-professioneel gebruik terug te dringen. Op dit moment zien wij derhalve geen mogelijkheden voor het toepassen van art 50.2 als wettelijke grondslag voor het niet toelaten van glyfosaathoudende middelen voor niet-professioneel gebruik.

- ondertekenen door voorzitter